

SUPO

**Kansallisen
turvallisuuden
katsaus 2022**

Katsauksen tiivistelmä

Tiedustelu ja vaikuttaminen

Ulkomaisten tiedustelupalveluiden tehtävänä on hankkia Suomesta ja suomalaisista luotettavaa ja ennakoivaa tietoa, jota ei ole muilla keinoilla saatavilla. Ne osallistuvat myös valtiolliseen vaikuttamiseen. Tiedustelun ja vaikuttamisen kohteina ovat yleinen mielipideilmasto, poliittinen päätöksenteko ja erityisesti sen valmistelu sekä huipputeknologian tutkimus ja tuotekehitys. Suomelle merkittävimmän tiedustelun ja vaikuttamisen uhan muodostavat Venäjä ja Kiina.

Tuleva Nato-jäsenyys tekee Suomesta Venäjälle aiempaa kiinnostavamman tiedustelun ja vaikuttamisen kohteen. Kiinan Suomeen kohdistama tiedustelu jatkuu aktiivisena sekä henkilötiedustelun keinoin että kybervakoiluyrityksinä.

Suomen kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuva tiedustelun ja vaikuttamisen uhka on kohonnut sekä fyysisessä että kyberympäristössä Venäjän hyökkäyssodan sekä Suomen Nato-jäsenyysprosessin myötä. Infrastruktuurin toiminnan lamauttava vaikuttaminen ei silti ole lähitulevaisuudessa todennäköistä.

Terrorismi

Terrorismin uhka Suomessa on pysynyt neliportaisen asteikon tasolla kaksi eli kohonnut. Suomessa isku-uhkan muodostavat pääasiassa äärioikeistolaista tai radikaali-islamistista ideologiaa kannattavat yksittäiset henkilöt sekä toisaalta salassa toimivat pienryhmät. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa ei ole merkittävästi vaikuttanut terrorismin uhkaan Suomessa tai muualla länsimaissa, mutta se on herättänyt kiinnostusta ääritoimijoiden keskuudessa.

Tiedustelu ja vaikuttaminen

Suomelle merkittävimmän tiedustelun ja valtiollisen vaikuttamisen uhan muodostavat Venäjä ja Kiina.

Venäjän tiedustelupalveluiden tiedonhankinnan päämenetelmä on diplomaattipeitettä hyödyntävä pitkäjänteinen henkilötiedustelu. Oman torjuntatyön ja läntisen tiedusteluysteistyön avulla henkilötiedustelun toimintaedellytyksiä on kuitenkin kyetty tehokkaasti heikentämään. Kyberympäristöstä Venäjän tiedustelupalvelut ovat pyrkineet hankkimaan tietoa erityisesti muiden valtioiden ulko- ja turvallisuuspoliittisesta päätöksenteosta yrittämällä tunkeutua tietojärjestelmiin, joissa kohdevaltioiden päätöksiä valmistellaan.

Kotimaassaan Venäjän tiedustelu- ja turvallisuuspalvelut kohdistavat aiempaa enemmän tiedonhankintaa ulkomaalaisiin ja heidän tapaamiinsa Venäjän kansalaisiin. Myös länsimaissa työskentelevät venäläiset ovat kotimaassa vieraillessaan tiedonhankinnan kohteina.

Venäjän tiedustelun väkivaltaisesta toiminnasta Euroopassa on selkeää näyttöä. Sen kohteina ovat olleet asevarastot, hallinnon vastustajat ja Venäjän pettureiksi nimeämät henkilöt. Vastaavien iskujen todennäköisyys Suomessa on vähäinen.

NATO-JÄSENYYS TEKEE SUOMESTA ENTISTÄ KIINNOSTAVAMMAN TIEDUSTELUN KOHTEEN

Tuleva Nato-jäsenyys tekee Suomesta Venäjälle aiempaa kiinnostavamman tiedustelun ja vaikuttamisen kohteen. Erityisen mielenkiinnon kohteena on se, millaiseksi sotilaallisesti liittoutuneen Suomen politiikka muotoutuu. Venäjän arvio siitä millainen Naton jäsen Suomi on määrittää vaikuttamistoiminnan tavoitteita ja keinoja. Suomi esitetään vihamicillisen liittokunnan jäsenenä, jonka sijainti Venäjän lähialueella konkretisoi maan hallinnon viestimää Naton laajentumisen uhkaa.

Toistaiseksi Venäjän reaktiot Suomen Nato-jäsenyysprosessiin ovat olleet maltillisia eikä maamme ole kohdistunut poikkeuksellista vaikuttamista päätöksenteon ja liittymisilmoitusta seuraavan ratifiointi-

kierroksen aikana.

Kiinan Suomeen kohdistama tiedustelu jatkuu aktiivisena sekä henkilötiedustelun keinoin että kybervakoilyyrityksinä. Tiedustelun kohteina ovat esimerkiksi huipputeknologia, arktinen alue ja poliittinen päätöksenteko. Venäjän hyökkäys Ukrainaan ei ole vaikuttanut merkittävästi Kiinan Suomeen kohdistamaan tiedusteluun ja vaikuttamiseen.

Kiinan kommunistisen puolueen valta ulottuu yhä syvemmälle maan yhteiskunnassa, mikä kasvattaa yhteistyön riskejä myös taloudellisessa ja tieteellisessä toiminnassa. Kiinan kehitykselle keskeistä mutta mahdollisesti vientivalvonnan alaista

teknologista osaamista siirretään maahan esimerkiksi yritysostojen sekä tutkimusyhteistyön avulla. Kiinan asevoimien tai maan kansallisen puolustuksen tieteen, teknologian ja teollisuuden viraston alaisuudessa on Kiinassa kymmeniä yliopistoa, ja niistä tulevia tutkijoita on myös Suomessa.

Hankittaessa kiinalaista informaatioteknologiaa on riskiarviossa olennaista arvioida laitteella käsiteltävän tiedon luottamuksellisuuden vaatimuksia. Kiinalaisilla laitevalmistajilla on velvoite avustaa tarvittaessa maan tiedustelupalveluita, joiden tehtäviin kuuluu länsimaihin kohdistuva kybervakoilu.

Venäjän ja Kiinan lisäksi monet muut autoritääri-

sesti johdetut valtiot harjoittavat Suomessa peiteltyä tiedustelua ja vaikuttamista. Toiminta kohdistuu pääosin näistä maista lähtöisin oleviin ihmisiin, jotka oleskelevat Suomessa.

KRIITTISEEN INFRASTRUKTUURIIN KOHDISTUU KOHONNUT UHKA

Suomen kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuva tiedustelun ja vaikuttamisen uhka on kohonnut sekä fyysisessä että kyberympäristössä Venäjän hyökkäyssodan sekä Suomen Nato-jäsenyysprosessin myötä. Infrastruktuurin toiminnan lamauttava vaikuttaminen

ei silti ole lähitulevaisuudessa todennäköistä.

Kriittisen infrastruktuurin toimintaan vaikuttavat myös raaka-aineiden saatavuuden ja globaalien tuotanto- ja toimitusketjujen häiriöt. Venäjän hyökkäys-sota häiritsee suoraan joidenkin raaka-aineiden ja jalostettujen materiaalien tuotantoketjuja. Suomessa keskeisin vaikutus on energian sekä jalostettujen materiaalien hintojen nousu, mutta tuotantoketjujen häiriöt voivat vaikuttaa sodan pitkittyessä myös kriittisen infrastruktuurin ylläpidettävyyteen.

Omistusten tai palveluntuottajana toimimisen kautta autoritaarisesta valtiosta tuleva organisaatio voi saada pääsyn ja vaikutusvaltaa suomalaiseen kriittiseen infrastruktuuriin. Riskinä on, että autoritaarisen valtion viranomaiset hankkivat tätä kautta tietoa suomalaisen yhteiskunnan kriittisten palveluiden tai esimerkiksi viranomaisten toiminnasta. Kriittisissä

tehtävissä Suomessa työskenteleviin Venäjän kansalaisiin voi myös kohdistua Venäjän viranomaisten painostusta.

Suomesta ja suomalaistoimijoiden avulla hankitaan joukkotuloheiden valmistuksessa tarvittavia komponentteja, kuten kaksikäyttötuotteita, joita voidaan siviilikäytön lisäksi käyttää myös sotilaallisiin tarkoituksiin. Vientirajoitusten kiertämisessä hyödynnetään yksittäisiä yrityksiä ja hankintaverkostoja, mutta myös tutkimusyhteistyötä.

Venäjä tavoittelee vientirajoitusten piirissä olevia tuotteita ja komponentteja rajoitusten ohi. Sen on todennäköisesti mahdollista kiertää rajoituksia kolmansien maiden kautta. On kuitenkin epätodennäköistä, että Venäjä pystyisi kattavasti korvaamaan aiempaa teknologiatuontia lännestä.

ARVIO

Venäjän tiedustelupalvelut pyrkivät todennäköisesti muokkaamaan toimintaansa vastaamaan paremmin muuttuneisiin olosuhteisiin. Venäjä suuntaa tiedusteluaan todennäköisesti aiempaa enemmän kyberympäristöön. On myös todennäköistä, että Venäjän harjoittaman yritysvakoilun uhka kasvaa, koska maalla on tarve käynnistää korvaavaa huipputeknologian tuotantoa. On mahdollista, että Venäjä yrittää hankkia Natoa koskevaa tietoa Suomen kautta.

Korkea teknologia ja siihen liittyvä osaaminen tulevat poliittisen päätöksenteon ohella erittäin todennäköisesti säilymään Kiinan tiedustelun keskeisinä kohteina.

Kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuvan tiedustelun ja vaikuttamisen uhka pysyy kohonneena lähitulevaisuudessa. Tuotanto- ja toimitusketjujen häiriöt muodostavat todennäköisen haavoittuvuuden lyhyellä aikavälillä.

Länsimaiden asettamat teknologian vientirajoitukset tulevat lyhyellä aikavälillä vaikeuttamaan merkittävästi Venäjän teknologiasektorin ja teollisuuden toimintaa. Vientirajoitusten kiertämiseen tähtäävä toiminta jatkuu Suomessa erittäin todennäköisesti keskipitkällä aikavälillä.

KYBERYMPÄRISTÖSSÄ MYÖS MUITA UHKIA KUIN KYBERVAKOILUA JA -VAIKUTTAMISTA

Palvelunestohyökkäykset ovat mielenilmauksia verkossa, jotka ruuhkauttavat pääsyn kohteena olevaan verkkopalveluun. Toisin kuin mielenosoitukset, palvelunestohyökkäykset voi automatisoida, jolloin ne eivät olennaisesti kuluta tekijän resursseja. Venäläisperäisten palvelunestohyökkäysten tarkoituksena on aiheuttaa kohdemaan väestössä epäluottamusta kyberympäristön toimintaan. Vaikka palvelunestohyökkäykset aiheuttavat väliaikaista häiriötä, ne eivät vaaranna tiedon turvallisuutta, eivätkä kaada verkkopalvelua. Niiltä on mahdollista suojautua verkkopalvelun maantieteellisestikin hajauttavia pilvipalve-

luita hyödyntämällä, mutta hajauttamiseen liittyy merkittäviä kustannuksia.

Järjestäytyneet verkkorikollisuudet voi sivuvaikutuksenaan aiheuttaa uhkan kansalliselle turvallisuudelle, vaikkei se olisi tekijän tavoite. Verkossa ilmenevässä kiristysrikollisuudessa tekijä tunkeutuu tietojärjestelmään anastaen luottamukselliset tiedot sekä käynnistäen niiden salauksen siten, ettei tiedon omistaja enää pääse tietoon käsiksi. Tekijä vaatii tiedon omistajalta lunnaita, jotta tekijä purkaisi salauksen eikä vuotaisi tietoa julkisuuteen. Uhri ei voi olla varma, etteikö rikollinen myisi eteenpäin laittomasti hankkimaansa tietoa.

Terrorismi

Suomessa kansallinen terrorismin uhkataso on pysynyt neliportaisen asteikon tasolla kaksi eli kohonnut. Vaikka kuolonuhreja vaativien terrori-iskujen määrä länsimaissa on vähentynyt 2010-luvun puolivälistä, erityisesti yksittäiset toimijat muodostavat edelleen merkittävän ja vaikeasti torjuttavan isku-uhkan. Vuonna 2022 terroristisena tutkittavia yksittäisten toimijoiden väkivallantekoja on tapahtunut toistaiseksi esimerkiksi Ruotsissa, Norjassa ja Yhdysvalloissa. Laajamittaisia iskuja pyrkivät ennen kaikkea toteuttamaan radikaali-islamistiset ja äärioikeistolaiset terroristit. Vastaava uhka vallitsee myös Suomessa, jossa Suojelupoliisi on tunnistanut henkilöitä, joilla on todennäköisesti kyky ja halu toteuttaa väkivaltaisia iskuja.

SOTA EI OLE JUURI VAIKUTTANUT TERRORISMIN UHKAAN SUOMESSA

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa ei ole merkittävästi vaikuttanut terrorismin uhkaan Suomessa tai muualla länsimaissa, mutta se on herättänyt kiinnostusta ääritouimijoiden keskuudessa. Joitain äärioikeistolaisia vapaaehtoisia on matkustanut länsimaista Ukrainaan vuoden 2022 helmikuusta alkaen. Kaikki heistä eivät

todennäköisesti osallistu aseelliseen toimintaan, vaan osa keskittyy esimerkiksi materiaalsen tuen toimittamiseen. Pääasiallisesti kyse on Ukrainaa tukevasta toiminnasta. Suojelupoliisi on tunnistanut yksittäisiä Suomesta lähteneitä äärioikeistolaisia. Vaikka Venäjän hyökkäyssota ei ole vetänyt puoleensa merkittävää määrää ääritouimijoita, liittyy yksittäistenkin henkilöiden matkustamiseen potentiaalisia radikalisoitumisuuhkia.

Suomen radikaali-islamistisessa toimintaympäristössä terroristijärjestöt "Islamilainen valtio" (Isil) ja al-Qaida ovat edelleen olennaisimpia innoittajia. Eurooppaan kohdistuvien iskujen sijaan järjestöjen toiminta painottuu epävakaille alueille Aasiassa ja Afrikassa. Isilin ja al-Qaidan keskeisimpiä johtajia kuten Abu Ibrahim al-Qurashi ja Ayman al-Zawahiri on surmattu vuonna 2022. Kuolemat eivät todennäköisesti merkittävästi vaikuta terroristijärjestöjen toimintakykyyn tai niiden aiheuttamaan uhkaan Euroopassa tai konfliktialueilla.

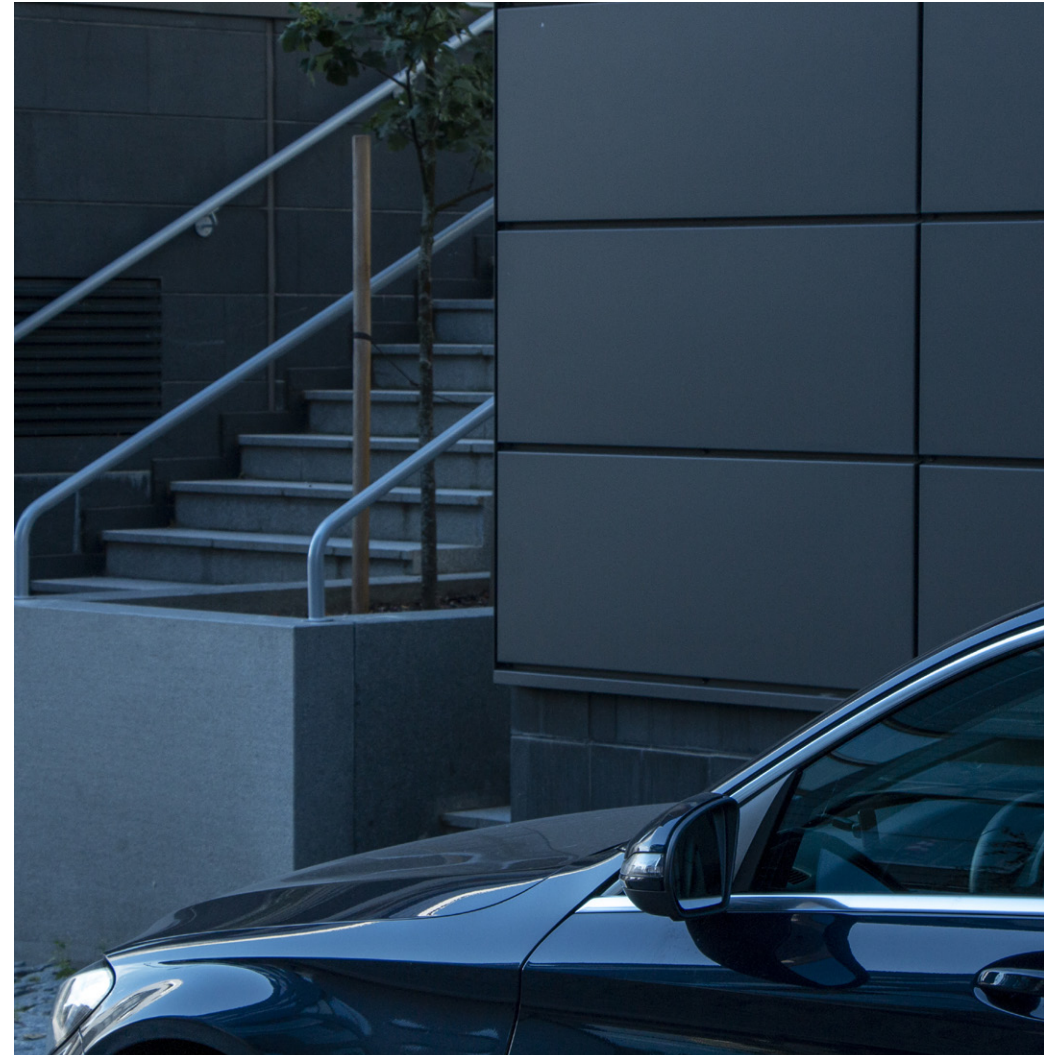
Julkisessa keskustelussa on käsitelty viime aikoina Kurdistanin työväenpuoluetta (PKK). Järjestön muodostama terrorismin uhka Suomessa on säilynyt matalana.

ÄRVIO

Suomessa isku-uhkan muodostavat pääasiallisesti äärioikeistolaisia tai radikaali-islamistista ideologiaa kannattavat yksittäiset henkilöt sekä toisaalta salassa toimivat pienryhmät.

Lyhyellä aikavälillä sota Ukrainassa mahdollisesti kasvattaa suomalaisen äärioikeiston väkivaltakyvykkyyttä.

On epätodennäköistä, että keskeisten radikaali-islamististen terroristien kuolemat johtavat merkittäviin kostotoimiin tai terrori-iskuihin konfliktialueiden ulkopuolella. On kuitenkin mahdollista, että yksittäiset aatteen kannattajat inspiroituvat radikaali-islamistisia järjestöjä vastaan tehdyistä toimista. Pidemmällä aikavälillä terroristijärjestöjen toimintavapauden kasvu konfliktialueilla todennäköisesti voimistaa myös Eurooppaan kohdistuvaa terrorismin uhkaa.

SUPO

TODENNÄKÖISYYTTÄ KUVAAVAT TERMIT

Erittäin epätodennäköinen	5 %
Epätodennäköinen	20 %
Todennäköinen	75 %
Erittäin todennäköinen	90 %

RAPORTISSA KÄYTETYT AIKAMÄÄREITÄ KUVAAVAT TERMIT

Lähitulevaisuudessa	0–6 kk
Lyhyt aikaväli	6 kk–2 v
Keskipitkä aikaväli	2–5 v
Pitkä aikaväli	yli 5 v